KOUZLO OVČÍCH KOSTÍ

MARTIN LIŠKA

Ačkoliv rozumově chápal, že jde o završení jeho dosavadního pětiletého úsilí, necítil ani tak radost, jako spíše nervozitu. Promoční síň plná slavnostně oblečených lidí, vyučující v tradičních talárech, proděkani, děkan, prorektorka, rektor i ten chlapík v podivném úboru, jehož úkolem bylo celou dobu držet žezlo, na které absolventi skládají slavnostní slib a jehož funkce nesla onen legrační název pedel, u jehož vyslovení snad každému zacukaly koutky. Dostali sice podrobné instrukce, kdy má každý z nich co udělat, dokonce to s nimi ceremoniářka i trpělivě nacvičila, ale před plným hledištěm, kde seděla i početná kohorta jeho příbuzných, to přece jen bylo něco jiného.

Cítil, jak se mu začínají potit dlaně, několikrát naprázdno polkl, ale příliš ho to neuklidnilo. Věděl, že teď už o nic nejde, titul mu přece neodeberou jen proto, že by se zapomněl ve správnou chvíli uklonit nebo podat ruku děkanovi, ale přesto byl nervóznější než před většinou zkoušek, které během studia absolvoval. Na zkoušku jsou koneckonců tři pokusy, pokud se člověku napoprvé nepovede, ale u magisterské promoce ve Velké aule se žádný opravný termín nevypisuje.

Rozhodl se, že se musí začít soustředit na něco jiného. Na něco, co mu pomůže nervozitu potlačit. Nervozitu posilovanou přítomností spousty lidí okolo, světly nenechávajícími v celé Velké aule jediný stín a monotónně pronášenými oficialitami prošpikovanými latinskými výrazy, kterým nejspíše zcela nerozuměli ani ti, kdo je s vážnou tváří předčítali.

A už před sebou neviděl záda absolventa stojícího v řadě před ním, ani vysokou čelní stěnu auly vyzdobenou freskou, jejíž symboliku už nejspíše dávno také nikdo nechápal. Viděl sám sebe jako malého chlapce, jak při toulání se po ulicích rodného města narazil na skupinku podivných mužů,

soustředěně sedících na trávníku a snažících se hodem jakési tyčky srazit figurky na desce, která ležela na stolečku položeném asi pět metrů od nich. V tu chvíli nemyslel na to, že ti podivní muži budou téměř určitě Mongolové, o nichž se někteří strejdové, se kterými táta chodil do hospody, vyjadřovali v tom smyslu, že jim akorát seberou práci ve fabrice. Úplně přesně nechápal, co na tom těm strejdům vadí, on by byl rád, kdyby někdo místo něj chodil do školy a on by místo toho mohl být celé doma a hrát si. I když něco mu říkalo, že strejdové asi toho, že už nemusí chodit do práce, nevyužívají k tomu, aby si hráli. Dospělí si přece nehrají.

Ale tihle Mongolové byli také dospělí, a přitom si hráli. Tak jak to vlastně je? Moc to nechápal. Dospělí muži tu sedí a hrají nějakou hru, kdo se strefí do stojících figurek, a několik dětí, které k nim zjevně patří, si o kus dál hrají na honěnou. Trochu mu to připomnělo, jak si o posledních Vánocích tatínek začal hrát s vláčky, které přitom Ježíšek nepřinesl tatínkovi, ale jemu. Ale tohle nevypadalo, že by si dospělí hráli s něčím, co by patřilo jejich dětem.

Ne že by ho nelákalo si s těmi dětmi začít hrát na honěnou, všechno bylo lepší než se jen tak potulovat ulicemi, ale soustředěnost hráčů ho fascinovala, stejně jako přesnost jejich zásahů a hlavně technika, jakou své střely metali na cíl. Nešlo o obyčejné házení, každý měl svůj kamínek, nebo co to vlastně bylo, položený na zvláštní destičce, kterou držel levou rukou, a z té destičky ten kamínek vystřeloval prsteníčkem pravé ruky.

„Šagaj," ozval se náhle vedle něj dívčí hlásek. Překvapeně se otočil a spatřil malou holčičku, která ukazovala na sedící hráče.

„Šagaj," zopakovala malá Mongolka s úsměvem. „Hra," dodala, aby pochopil, o čem mluví.

„Aha," přikývl. „Ša... šagaj," zápolil s neznámým slovem z cizího jazyka. „Mohl bych si to taky zahrát? Ty to umíš hrát?" vychrlil ze sebe otázky, kterými se už nějakou dobu zaobírala jeho mysl.

Zavrtěla hlavou. „Ne. Děti ne. Máma, táta, děda. Děda moc," snažila se mu svou nedokonalou češtinou vysvětlit, jak to s tou zvláštní hrou je.

Měl na jazyku mnoho dalších otázek, ale jeden z hráčů se otočil a zamračeně holčičce něco řekl. Snad to byl její tatínek, kterému se nelíbilo, že se jeho dcera baví s cizím klukem. Holčička tomu pánovi krátce odpověděla, sklopila oči k zemi, potichu řekla „tak ahoj" a odběhla k dalším dětem.

Hleděl za ní a cítil, že by nebylo moudré ji následovat a zkoušet se s ní dál bavit.

Loudal se domů a v duchu si opakoval to zvláštní slovo, aby ho nezapomněl. Šagaj.

Doma se jako obvykle nemohl dočkat, až nastane čas, kdy měl povolenou hodinu na počítači. K překvapení rodičů – a částečně i svému – si ale nespustil žádnou z her, kterých měl na výběr hned několik, ale zadal do okénka internetového vyhledávače „šagaj" a s očima navrch hlavy hltal informace o hře. Ke svému překvapení se dozvídal, že to, co pokládal za kamínky, byly ve skutečnosti ovčí kosti. Že se skutečně nejedná o hru pro děti. Že hra má neuvěřitelně složitý bodovací systém, i když samozřejmě existovaly i jednodušší varianty. Že z kostí, se kterými se šagaj hraje, se rovněž dá věštit budoucnost.

Samozřejmě už dávno uměl dámu, díky tatínkovi měl i nějaké základní ponětí o šachu, znal pexeso, tetris, prší, člověče, nezlob se a další hry, ale těch několik málo česky dostupných informací o šagaji ho neskutečně fascinovalo a cítil, jak se před ním otevírá zcela nový svět. Litoval, že ještě neumí tak dobře anglicky, aby mohl lépe rozumět anglicky psaným internetovým stránkám. Několikrát se proklikl i na stránky psané přímo mongolsky, ale tomu zvláštnímu písmu, jakým byly psané, nerozuměl ani za mák, a když si toho všiml tatínek, začal se hrozně rozčilovat, a dokonce ho od počítače odehnal ještě dříve, než skončila povolená hodina na počítači. Tatínek použil i několik sprostých slov, která se doma vyslovovat nesměla. „Jestli si ještě jednou budeš prohlížet něco v azbuce, máš s počítačem utrum nadobro," zakončil tatínek svůj výstup a práskl dveřmi od obýváku.

Říkal si, že až příště uvidí sedět v parku hráče šagaje, nenechá se za žádnou cenu odehnat a bude pečlivě sledovat i tu sebemenší drobnost, která mohla ovlivnit celkové pořadí hráčů. Pevně doufal, že ještě někdy potká tu holčičku,

která mu prozradila název hry, a že se jí bude moci vyptat na věci, o kterých se na internetu nic bližšího dočíst nedokázal. Možná jednou sebere odvahu a osloví přímo někoho z těch hráčů. Taky by někdy mohl zkusit…

„Hej, Jareš, prober se," zasyčel mu někdo do ucha. Jen s obtížemi si uvědomil, kde se vlastně nachází a co se kolem něj děje. Všiml si, že u řečnického pultíku teď stojí děkan, a probral se ze světa dětských vzpomínek natolik, aby stihl zaslechnout jeho slova.

„Vedle magisterského titulu uděluji magistru Davidu Jarešovi též ocenění děkana fakulty za mimořádně kvalitně zpracovanou diplomovou práci na téma Využití kombinatoriky v oblasti bodového hodnocení na příkladu tradiční mongolské hry šagaj."

Rozechvěle vykročil směrem k děkanovi.